

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 7 iunie 2022
(OR. en)

9107/22

Dosar interinstituțional:
2021/0421 (NLE)

SOC 266
EMPL 165
CLIMA 209
ECOFIN 430

ACTE LEGISLATIVE ȘI ALTE INSTRUMENTE

Subiect: RECOMANDARE A CONSILIULUI privind asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică

RECOMANDAREA (UE) 2022/... A CONSILIULUI

din ...

privind asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 166 alineatul (4) și articolul 292, coroborate cu articolul 149,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) Emisiile de gaze cu efect de seră trebuie reduse urgent, în special pentru a diminua creșterea nivelului mării și probabilitatea unor fenomene meteorologice extreme care afectează deja fiecare regiune din lume¹ și pentru a reduce costurile economice și sociale asociate efectelor încălzirii globale². Uniunea și statele sale membre sunt părți la Acordul de la Paris adoptat la 15 decembrie 2015 în temeiul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC) (denumit în continuare „Acordul de la Paris”)³, care obligă părțile să mențină creșterea temperaturii medii globale cu mult sub 2 °C peste nivelurile preindustriale și să continue eforturile de limitare a creșterii temperaturii la 1,5 °C peste nivelurile preindustriale.
- (2) Schimbările climatice și degradarea mediului reprezintă amenințări grave care necesită acțiuni urgente, astfel cum s-a reafirmat cel mai recent în cel de al șaselea raport de evaluare al Grupului interguvernamental privind schimbările climatice (IPCC) referitor la elementele științifice. Suferința umană și pierderile economice cauzate de evenimente climatice extreme mai frecvente, cum ar fi inundațiile, valurile de căldură, secetele și incendiile forestiere, devin din ce în ce mai obișnuite. În Uniune, pierderile respective se ridică deja, în medie, la peste 12 miliarde EUR pe an⁴.

¹ IPCC, 2021: *Climate Change 2021: The Physical Science Basis* (Schimbări climatice 2021: elementele științifice). Contribuția Grupului de lucru I la cel de al șaselea raport de evaluare al Grupului interguvernamental privind schimbările climatice.

² Szewczyk, W., Feyen, L., Matei, A., Ciscar, J.C., Mulholland, E., Soria, A. (2020), *Economic analysis of selected climate impacts* (Analiza economică a anumitor impacturi asupra climei, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, Luxemburg, doi: 10.2760/845605.

³ JO L 282, 19.10.2016, p. 4.

⁴ Comisia Europeană (2021), studiul PESETA IV „Climate change impacts and adaptation in Europe” (Impactul schimbărilor climatice și adaptarea la acestea în Europa), Centrul Comun de Cercetare, Sevilla, <http://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv>.

Pierderile respective ar putea ajunge la o sumă suplimentară de 175 de miliarde EUR, ceea ce reprezintă 1,38 % din PIB-ul Uniunii, pe an dacă încălzirea globală atinge 3 °C peste nivelurile preindustriale, în comparație cu 65 de miliarde EUR pentru 2 °C și 36 de miliarde EUR pe an pentru 1,5 °C. Această situație ar afecta în mod disproporționat anumite grupuri, în special persoanele aflate deja în situații vulnerabile și regiunile care se confruntă deja cu probleme.

- (3) Comunicarea Comisiei din 11 decembrie 2019 intitulată „Pactul verde european” (denumit în continuare „Pactul verde european”) stabilește strategia Uniunii de a deveni primul continent neutru din punct de vedere climatic și de a transforma Uniunea într-o societate durabilă, mai echitabilă și mai prosperă, care respectă limitele planetei. Necesitatea unei tranziții echitabile face parte integrantă din Pactul verde european, care a subliniat că nicio persoană și niciun loc nu trebuie lăsate în urmă. Legea europeană a climei¹ stabilește un obiectiv obligatoriu al neutralității climatice la nivelul Uniunii până în 2050, precum și un obiectiv intermediar obligatoriu de reducere internă netă a emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55 % până în 2030 față de nivelurile din 1990. Al optulea program de acțiune pentru mediu până în 2030² urmărește să accelereze tranziția verde către o economie circulară neutră din punct de vedere climatic, durabilă, netoxică, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, bazată pe energie din surse regenerabile, rezilientă și competitivă, într-un mod just, echitabil și favorabil incluziunii, precum și să protejeze, să refacă și să îmbunătățească starea mediului.

¹ Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea europeană a climei”) (JO L 243, 9.7.2021, p. 1).

² Decizia (UE) 2022/591 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 aprilie privind un Program general al Uniunii de acțiune pentru mediu până în 2030 (JO L 114, 12.4.2022, p. 22).

- (4) Având în vedere războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, Comunicarea Comisiei din 18 mai 2022 intitulată „Planul REPowerEU” (denumit în continuare „planul REPowerEU”), în conformitate cu Declarația de la Versailles din 10 și 11 martie 2022, stabilește măsuri de eliminare treptată a dependenței Uniunii de combustibilii fosili din Rusia prin diversificarea aprovizionării cu gaze și accelerarea reducerii dependenței de combustibilii fosili, inclusiv prin instalarea de pompe solare, eoliene și termice, decarbonizarea industriei și facilitarea autorizării mai rapide a proiectelor privind energia din surse regenerabile.

- (5) Trecerea la o economie și o societate neutre din punct de vedere climatic necesită politici cuprinzătoare și investiții substanțiale în numeroase domenii, cum ar fi acțiunile climatice, energia, transporturile, mediul, industria, cercetarea și inovarea¹. Pentru a îndeplini obiectivul obligatoriu la nivelul Uniunii pentru 2030, la 14 iulie 2021 Comisia a emis o Comunicare intitulată „«Pregătiți pentru 55»: îndeplinirea obiectivului climatic al UE pentru 2030 pe calea spre atingerea obiectivului de neutralitate climatică”, precum și o serie de propuneri legislative conexe”(denumit în continuare „pachetul legislativ «Pregătiți pentru 55»”). Pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55” include propuneri de actualizare a legislației relevante, inclusiv a sistemului UE de comercializare a certificatelor de emisii (UE ETS)², a Directivei privind impozitarea energiei, a Directivei privind eficiența energetică și a Directivei privind energia din surse regenerabile, a Regulamentului cu privire la standardele de performanță privind emisiile de CO₂ pentru autoturisme și camioane, a Regulamentului cu privire la includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din activități legate de exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură, a Directivei privind infrastructura pentru combustibili alternativi și a Regulamentului privind partajarea eforturilor (ESR) în ceea ce privește sectoarele neincluse în UE ETS actual, și anume sectorul transporturilor și cel al construcțiilor.

¹ De exemplu, în ceea ce privește infrastructura, Uniunea va avea nevoie de investiții suplimentare estimate la 350 de miliarde EUR anual pe parcursul acestui deceniu numai în sistemele energetice pentru a-și îndeplini obiectivul stabilit pentru 2030 privind reducerea emisiilor, la care se adaugă 130 de miliarde EUR necesare pentru alte obiective de mediu.

² Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2003/87/CE de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii, a Deciziei (UE) 2015/1814 privind înființarea și funcționarea unei rezerve pentru stabilitatea pieței aferentă schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră și a Regulamentului (UE) 2015/757, COM(2021) 551 final.

Pachetul include, de asemenea, propuneri pentru o nouă legislație, în special pentru a sprijini utilizarea combustibililor mai nepoluanți în sectorul aviației și cel al transportului maritim, precum și pentru a stabili un mecanism de ajustare la frontieră în funcție de carbon și pentru a institui un Fond pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice, care este direct legat de propunerea de introducere a unui sistem de comercializare a certificatelor de emisii pentru combustibilii utilizați în clădiri și în transportul rutier. Pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55”, combinat cu măsurile luate la nivelul Uniunii pentru a sprijini și a stimula investițiile publice și private necesare, este menit să contribuie la sprijinirea și accelerarea creșterii noilor piețe, de exemplu pentru combustibilii nepoluanți și vehiculele cu emisii scăzute, reducând astfel costurile tranziției durabile atât pentru întreprinderi, cât și pentru cetățeni.

- (6) În cadrul reuniunii sale din 20 iunie 2019, Consiliul European s-a angajat, prin „O nouă agendă strategică 2019-2024”, să asigure o tranziție echitabilă către neutralitatea climatică, care să fie favorabilă incluziunii și care să nu lase pe nimeni în urmă. La nivel internațional, statele membre au aprobat obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite și au ratificat Acordul de la Paris, care se referă la imperativele unei tranziții juste a forței de muncă și ale creării unor condiții de muncă decente și a unor locuri de muncă de calitate, precum și la necesitatea adaptării și a consolidării capacităților pentru a lua în considerare dimensiunea de gen. Orientările Organizației Internaționale a Muncii oferă un cadru de politici stabilit la nivel internațional pentru o tranziție justă către economii și societăți durabile din punctul de vedere al mediului pentru toți¹. În plus, 54 de semnatori (țări și parteneri sociali) au aprobat „Declarația din Silezia privind solidaritatea și tranziția echitabilă”², care a fost adoptată în cadrul celei de-a 24-a sesiuni a Conferinței părților (COP) la CCONUSC de la Katowice, inclusiv Comisia, în numele Uniunii, și 21 de state membre, individual. Uniunea și 10 state membre au semnat Declarația intitulată „Sprijinirea condițiilor pentru o tranziție justă la nivel internațional”, adoptată în cadrul celei de-a 26-a sesiuni a COP la CCONUSC de la Glasgow, angajându-se să includă informații privind tranziția justă în rapoartele bienale privind transparența în contextul raportării cu privire la politicile și măsurile lor pentru realizarea contribuțiilor lor stabilite la nivel național.

¹ Orientările definesc conceptul de tranziție justă și fac apel la factorii de decizie politică și la partenerii sociali să promoveze o tranziție justă la nivel mondial.

² A se vedea documentul ST 14545/2018 REV 1.

- (7) Echitatea și solidaritatea sunt principii definitorii ale politicilor Uniunii în direcția tranziției verzi și o condiție pentru sprijinul său public larg și susținut. Pactul verde european subliniază că tranziția trebuie să fie echitabilă și favorabilă incluziunii, punând oamenii pe primul loc și acordând o atenție deosebită sprijinirii regiunilor, industriilor, lucrătorilor, gospodăriilor și consumatorilor care se vor confrunta cu cele mai mari provocări. În plus, Comunicarea Comisiei din 14 ianuarie 2020 intitulată „O Europă socială puternică pentru tranziții juste” subliniază faptul că punerea în aplicare a Pactului verde european va oferi Europei instrumentele necesare pentru a depune eforturi suplimentare în ceea ce privește convergența ascendentă, echitatea socială și prosperitatea comună. Comunicarea Comisiei din 23 februarie 2022 privind munca decentă la nivel mondial pentru o tranziție globală justă și o redresare durabilă plasează promovarea muncii decente la nivel mondial în centrul unei tranziții juste și al unei redresări favorabile incluziunii, durabile și reziliente în urma pandemiei.

- (8) Comunicarea Comisiei din 4 martie 2021 intitulată „Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale”¹ subliniază că unitatea, coordonarea și solidaritatea sunt necesare pentru a avansa către un deceniu mai verde și mai digital, în care europenii să poată prospera. Acesta a propus trei obiective principale ale UE pentru 2030, și anume: ca cel puțin 78 % din populația cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani să aibă un loc de muncă până în 2030², ca cel puțin 60 % dintre adulți să participe anual la cursuri de formare³, și ca numărul persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială să fie redus cu cel puțin 15 milioane până în 2030⁴. Respectivele obiective principale pentru 2030 au fost salutate de liderii Uniunii în Declarația de la Porto din 8 mai 2021, în cadrul reuniunii informale a șefilor de stat sau de guvern de la Porto din 7-8 mai 2021, și de Consiliul European, în concluziile sale din 24-25 iunie 2021.

¹ Pilonul european al drepturilor sociale, proclamat și semnat de Consiliul Uniunii Europene, de Parlamentul European și de Comisie la Summitul de la Göteborg din noiembrie 2017, este busola care ghidează Uniunea către o Europă socială puternică.

² În vederea îndeplinirii acestui obiectiv general, Europa trebuie să depună eforturi pentru reducerea disparității de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă cel puțin la jumătate comparativ cu nivelul înregistrat în 2019, reducerea la 9 % a procentului de tineri (15-29 de ani) care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (NEET) și dezvoltarea serviciilor de educație și îngrijire timpurie (ECEC) formală.

³ În special, cel puțin 80 % dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 16 și 74 de ani ar trebui să aibă competențe digitale de bază, părăsirea timpurie a școlii ar trebui redusă în continuare, iar participarea la învățământul secundar superior ar trebui sporită.

⁴ Din 15 milioane de persoane care urmează să nu mai fie expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, cel puțin 5 milioane ar trebui să fie copii.

- (9) Prin punerea în aplicare a unor politici însoțitoare adecvate¹, tranziția verde ar putea crea, în total, aproximativ 1 milion de locuri de muncă suplimentare de calitate² în Uniune până în 2030 și 2 milioane până în 2050³, în sectoare precum construcțiile, tehnologia informației și comunicațiilor („TIC”) sau energia din surse regenerabile, atenuând, în același timp, declinul prelungit al locurilor de muncă cu calificare medie ca urmare a automatizării și a digitalizării. Cu toate acestea, într-un scenariu pesimist, impactul tranziției verzi către neutralitatea climatică, dacă aceasta nu este susținută de un mix de politici adecvat, ar putea implica pierderi de PIB de până la 0,39 % în Uniune și pierderi de locuri de muncă de până la 0,26 %⁴.

¹ Comunicarea Comisiei „«Pregătiți pentru 55»: îndeplinirea obiectivului climatic al UE pentru 2030 pe calea spre atingerea obiectivului de neutralitate climatică”, COM(2021) 550 final.

² Document de lucru al serviciilor Comisiei – Evaluarea impactului care însoțește comunicarea „Stabilirea unui obiectiv mai ambițios în materie de climă pentru Europa în perspectiva anului 2030 – Investirea într-un viitor neutru din punct de vedere climatic, în interesul cetățenilor”, SWD(2020) 176 final. Proiecții bazate pe E-QUEST care utilizează un scenariu bazat pe „o impozitare mai scăzută a forței de muncă slab calificate”.

³ Comisia Europeană (2019), „Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019” (Creștere durabilă pentru toți: opțiuni pentru viitorul Europei sociale, evoluții privind ocuparea forței de muncă și evoluții sociale în Europa – ediția 2019), 4 iulie 2019. Pe baza analizei aprofundate care însoțește Comunicarea Comisiei COM(2018) 773.

⁴ SWD(2020) 176 final.

- (10) Impactul tranziției verzi asupra întreprinderilor și a ocupării forței de muncă va varia în funcție de sector, ocupație, regiune și țară, ceea ce implică schimbări ale locurilor de muncă la nivelul sectoarelor și al ecosistemelor industriale, precum și realocări masive ale forței de muncă între acestea¹. Restructurarea și ajustarea întreprinderilor, sectoarelor și ecosistemelor în cauză necesită dezvoltarea unor noi modele de afaceri și realocări masive ale forței de muncă între sectoare și regiuni. De exemplu, se preconizează pierderi de locuri de muncă în anumite activități miniere sau în producția de energie pe bază de combustibili fosili, precum și în anumite părți ale sectorului autovehiculelor. Pe de altă parte, se anticipează crearea de noi oportunități de angajare în activitățile circulare de păstrare a valorii și în transportul durabil și producția de energie. Prin urmare, statele membre ar trebui să urmeze abordări detaliate, concentrându-se asupra regiunilor și ecosistemelor individuale în cauză, în colaborare cu partenerii sociali și/sau cu autoritățile locale și regionale și cu părțile interesate.

¹ SWD(2020) 176 final.

- (11) Prin crearea de oportunități de locuri de muncă de calitate pentru toți, luând în același timp măsuri de atenuare și prevenire a sărăciei energetice și a sărăciei din perspectiva transporturilor, tranziția verde poate contribui la creșterea veniturilor și la reducerea inegalităților și a sărăciei în general¹. Astfel, aceasta poate contribui la combaterea inegalităților socioeconomice și a excluziunii sociale preexistente, îmbunătățind sănătatea și bunăstarea și promovând egalitatea, inclusiv egalitatea de gen. O atenție deosebită ar trebui acordată anumitor grupuri de populație, în special celor aflate deja în situații vulnerabile. Printre acestea se numără în special gospodăriile cu venituri mici și medii inferioare, care cheltuiesc o proporție ridicată din venitul lor pentru servicii esențiale, cum ar fi energia, transporturile și locuințele, precum și microîntreprinderile și întreprinderile mici și mijlocii. Rezultatele modelării arată că opțiunea ca taxele de mediu să fie progresive sau regresive va depinde în mare măsură de conceperea instrumentelor, inclusiv, de exemplu, de măsura în care reducerile impozitului pe venit sau alte opțiuni de redistribuire a veniturilor sunt orientate către persoanele cu venituri reduse².

¹ Comisia Europeană (2019), „Sustainable growth for all: choices for the future of Social Europe, Employment and Social Developments in Europe 2019” (Creștere durabilă pentru toți: opțiuni pentru viitorul Europei sociale, evoluții privind ocuparea forței de muncă și evoluții sociale în Europa – ediția 2019), capitolul 5, 4 iulie 2019, și Comisia Europeană (2020), „Leaving no one behind and striving for more: fairness and solidarity in the European social market economy” (Eforturi suplimentare fără a lăsa pe nimeni în urmă: echitate și solidaritate în economia socială de piață europeană), Employment and Social Developments in Europe 2020 (Evoluții privind ocuparea forței de muncă și evoluții sociale în Europa - ediția 2020), capitolul 4.2.2, 15 septembrie 2020. În acest context, sărăcia globală este măsurată utilizând indicatorul convenit pentru rata riscului de sărăcie, în conformitate cu indicatorii tabloului de bord social și cu obiectivul principal aferent pentru 2030 din cadrul Planului de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale.

² IEEP (2021), *Green taxation and other economic instruments: internalising environmental costs to make the polluter pay* (Taxarea verde și alte instrumente economice: internalizarea costurilor de mediu astfel încât poluatorii să plătească).

- (12) Activitățile circulare de păstrare a valorii, inclusiv modelele economice care au la bază repararea, reutilizarea, refabricarea și servitizarea, pot promova accesul durabil și la prețuri convenabile la bunuri și servicii. Acestea generează, de asemenea, locuri de muncă și oportunități la diferite niveluri de calificare, inclusiv pentru femei, persoane cu handicap și grupuri aflate în situații vulnerabile, prin intermediul entităților din economia socială active în domeniile respective. Prin promovarea circularității produselor, acestea reduc considerabil emisiile de carbon, în timp ce locurile de muncă create se află în apropierea produselor care trebuie întreținute, recondiționate sau partajate.
- (13) Potrivit celor mai recente date disponibile în statisticile UE referitoare la venit și la condițiile de viață pentru 2019/2020, sărăcia energetică a afectat aproximativ 8 % din populația Uniunii, și anume peste 35 de milioane de persoane, care nu au putut să își încălzească în mod corespunzător locuințele, cu diferențe semnificative între statele membre și între diferitele categorii de venituri¹. Per ansamblu, Observatorul sărăciei energetice estimează, pe baza unei combinații de indicatori, că peste 50 de milioane de gospodării din Uniune se confruntă cu sărăcia energetică². Sărăcia energetică, cauzată de o combinație de venituri mici, o cotă ridicată din venitul net cheltuită pentru energie și o eficiență energetică scăzută, reprezintă o provocare majoră pentru Uniune de ceva timp. În plus, riscul de sărăcie energetică crește odată cu prețurile ridicate și volatile ale energiei, care sunt determinate de o serie de factori, inclusiv de cei legați de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și de răspunsul în materie de politici subsecvent al Uniunii. Această formă de sărăcie afectează nu numai gospodăriile cu venituri mici, ci și gospodăriile cu venituri medii inferioare din multe state membre.

¹ În plus, până la 6,2 % dintre cetățenii Uniunii, și anume peste 27 de milioane de persoane, înregistrează întârzieri la plata facturilor de utilități.

² Comisia Europeană, Raportul anual al EPOV: Combaterea sărăciei energetice în Uniunea Europeană: situația actuală și măsuri, 2019, p. 6.

Gospodăriile cu nevoi energetice peste medie, care includ familiile cu copii, inclusiv cele monoparentale, persoanele cu handicap și persoanele în vârstă, sunt, de asemenea, mai expuse sărăciei energetice¹ și efectelor acesteia. Femeile, în special cele care sunt părinți unici și femeile în vârstă², sunt, de asemenea, afectate în mod deosebit de sărăcia energetică. Pe lângă sărăcia energetică, conceptul de sărăcie din perspectiva transporturilor este recunoscut din ce în ce mai mult: acesta se referă la anumite categorii de populație care nu pot atinge un nivel al serviciilor de transport necesar din punct de vedere social și material. În absența unor măsuri de însoțire adecvate pentru atenuarea și prevenirea sărăciei energetice și a sărăciei din perspectiva transporturilor, acestea riscă să fie exacerbate, în special din cauza internalizării costurilor emisiilor în formarea prețurilor sau din cauza costurilor de adaptare la alternative cu o eficiență mai mare, cu emisii mai scăzute.

¹ A se vedea raportul atelierului pe tema „Sărăcia energetică”, organizat la 9 noiembrie 2016 pentru Comisia pentru industrie, cercetare și energie (ITRE) a Parlamentului European.

² A se vedea *Gender perspective on access to energy in the EU* (Perspectiva de gen privind accesul la energie în UE) (europa.eu), *Gender and energy* (Genul și energia)| Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (europa.eu), *GFE-Gender-Issues-Note-Session-6.2.pdf* (oecd.org).

- (14) Principiul echității sociale, principiul coeziunii și principiul solidarității sunt ferm integrate în elaborarea cadrelor relevante în materie de climă, energie și mediu la nivelul Uniunii, inclusiv prin intermediul principiului „poluatorul plătește” și prin partajarea eforturilor între statele membre, precum și într-o anumită redistribuire a certificatelor UE ETS în scopul solidarității, al creșterii economice și al interconectării în cadrul Uniunii, precum și în utilizarea acestora pentru Fondul pentru modernizare, ceea ce contribuie la nevoile semnificative de investiții ale statelor membre cu venituri mai mici în vederea modernizării propriilor sisteme energetice. În plus, cadrul legislației Uniunii în domeniul energiei oferă statelor membre instrumente pentru a asigura protecția consumatorilor casnici vulnerabili și afectați de sărăcia energetică, evitând în același timp denaturarea pieței. Deși instrumentele respective contribuie la facilitarea tranziției verzi, ele sunt menite să ofere mijloace pentru a asigura protecția necesară în general, astfel cum se arată, de exemplu, în Comunicarea Comisiei din 13 octombrie 2021 intitulată „Un set de măsuri de acțiune și de sprijin pentru abordarea creșterii prețurilor energiei” și planul REPowerEU.

(15) Statele membre dispun de o serie de instrumente pentru a-și prezenta și coordona acțiunile în vederea unei tranziții echitabile. Planurile naționale privind energia și clima (PNEC) elaborate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/1056 al Parlamentului European și al Consiliului¹ ar trebui să evalueze numărul de gospodării afectate de sărăcie energetică și să prezinte măsurile necesare pentru a aborda implicațiile sociale și teritoriale ale tranziției energetice. Planurile teritoriale pentru o tranziție justă (PTTJ) elaborate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/1056 al Parlamentului European și al Consiliului² ar trebui să identifice teritoriile eligibile pentru sprijin în cadrul Fondului pentru o tranziție justă până în 2027. Finanțate prin NextGenerationEU, planurile naționale de redresare și reziliență (PNRR), elaborate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului³, stabilesc reforme și investiții pentru a promova tranziția verde, creșterea favorabilă incluziunii, coeziunea socială și teritorială, reziliența și perspectivele pentru generația următoare, cu un orizont de punere în aplicare până în 2026. Unele acțiuni pentru o tranziție echitabilă sunt, de asemenea, puse în aplicare în contextul altor programe și inițiative, în special al fondurilor aferente politicii de coeziune.

¹ Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanta uniunii energetice și a acțiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE și (UE) 2015/652 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 328, 21.12.2018, p. 1).

² Regulamentul (UE) 2021/1056 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului pentru o tranziție justă (JO L 231, 30.6.2021, p. 1).

³ Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17).

- (16) Pornind în special de la principiile și politicile Pactului verde european și ale Pilonului european al drepturilor sociale, există posibilitatea de a îmbunătăți elaborarea politicilor într-un mod cuprinzător și transversal și de a asigura coerența eforturilor în materie de cheltuieli, atât la nivelul Uniunii, cât și la nivel național. În Comunicarea Comisiei din 17 septembrie 2020 intitulată „Evaluarea la nivelul UE a Planurilor naționale în domeniul energiei și al climei – Stimularea tranziției verzi și promovarea redresării economice prin intermediul planificării energetice și climatice integrate”, Comisia, cu toate că recunoaște că PNEC finale furnizează anumiți indicatori și politici privind sărăcia energetică, a concluzionat că planurile nu furnizează întotdeauna o ierarhizare clară a nevoilor de finanțare pentru o tranziție echitabilă, nici pentru recalificare și perfecționare sau pentru sprijinirea ajustărilor pieței muncii. PTTJ ar trebui să se concentreze pe anumite teritorii și, prin urmare, nu se așteaptă ca ele să stabilească o strategie generală și politici pentru o tranziție echitabilă la nivel național. Deși reformele și investițiile pe care le sprijină și la a căror finanțare contribuie sunt concepute astfel încât să aibă un impact de durată, atât PPTJ, cât și PNRR sunt limitate în timp.

- (17) O tranziție echitabilă către neutralitatea climatică în Uniune până în 2050 va garanta că nimeni nu este lăsat în urmă, în special lucrătorii și gospodăriile cele mai afectate de tranziția verde, mai ales cei aflați deja în situații vulnerabile. În acest scop, astfel cum se prevede în prezenta recomandare, statele membre ar trebui să aplice pachete de politici cuprinzătoare¹, să consolideze elementele transversale care promovează tranziția verde echitabilă și să utilizeze în mod optim finanțarea publică și privată. Pachetele de politici ar trebui să ia în considerare persoanele și gospodăriile cele mai afectate de tranziția verde, în special de pierderile de locuri de muncă, dar și de schimbarea condițiilor de muncă și/sau de noi cerințe privind sarcinile la locul de muncă, precum și cele ale căror venituri nete, cheltuieli și acces la servicii esențiale este afectat negativ. În ceea ce privește grupurile cele mai afectate, pachetele de politici ar trebui să ia în considerare în special, dar nu numai, persoanele și gospodăriile aflate în situații vulnerabile, în special persoanele cu acces minim la piața muncii, de exemplu din cauza competențelor lor, a condițiilor teritoriale de pe piața muncii sau a altor caracteristici, cum ar fi sexul, originea rasială sau etnică, religia sau convingerile, handicapul, vârsta sau orientarea sexuală. În plus, persoanele și gospodăriile aflate în situații vulnerabile pot include persoanele care trăiesc în sărăcie sau sunt expuse riscului de sărăcie și/sau de sărăcie energetică, care se confruntă cu obstacole în calea mobilității sau cu costuri excesive pentru locuințe, inclusiv gospodăriile monoparentale, constituite mai des din femei decât din bărbați. Pachetele de politici ar trebui adaptate la circumstanțele locale, ținând seama de nevoile celor mai vulnerabile și îndepărtate părți ale Uniunii, inclusiv ale regiunilor ultraperiferice și ale insulelor.

¹ În special strategiile anuale privind creșterea durabilă (SACD) pentru 2021 și 2022, recomandările pentru zona euro pentru 2021 și recomandările specifice fiecărei țări.

(18) Sprijinul activ pentru locuri de muncă de calitate ar trebui să se concentreze pe sprijinirea lucrătorilor, a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, a persoanelor care nu sunt încadrate profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (NEET) și a persoanelor care desfășoară o activitate independentă, care sunt cele mai afectate de tranziția verde. În special, persoanele subreprezentate, cum ar fi femeile, lucrătorii cu un nivel scăzut de calificare, persoanele cu handicap, persoanele în vârstă sau persoanele cu capacități comparativ scăzute de adaptare la schimbările de pe piața muncii, au nevoie de sprijin pentru a-și îmbunătăți angajabilitatea și pentru a-și găsi un loc de muncă, în conformitate cu Recomandarea (UE) 2021/402 a Comisiei¹. Pornind de la orientările de politică anterioare, în special recomandarea respectivă și Deciziile (UE) 2020/1512² și (UE) 2021/1868³ ale Consiliului, pachetele de politici ar trebui astfel să includă măsuri adaptate pentru a sprijini stimulentele pentru angajare și tranziție, sprijin pentru antreprenariat, în special pentru femei sau persoanele cu handicap, și măsuri de creare de locuri de muncă de calitate, în special pentru microîntreprinderi, întreprinderile mici și mijlocii și în teritoriile cele mai afectate. Astfel de măsuri, combinate cu un sprijin adecvat din partea Uniunii, pot fi, de asemenea, esențiale pentru abordarea provocărilor cu care se confruntă piața forței de muncă, cum ar fi cele generate de aflulul de refugiați ucraineni, în special în statele membre cele mai afectate. Pachetele de politici ar trebui, de asemenea, să promoveze punerea în aplicare efectivă și asigurarea respectării normelor existente privind condițiile de muncă și sprijinul pentru restructurarea responsabilă din punct de vedere social, în conformitate cu normele și standardele existente. Partenerii sociali joacă un rol esențial în contribuția la abordarea, prin dialog, a consecințelor sociale și în materie de ocupare a forței de muncă ale provocărilor tranziției verzi.

¹ Recomandarea (UE) 2021/402 a Comisiei din 4 martie 2021 referitoare la un sprijin activ eficace pentru ocuparea forței de muncă în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19 (EASE) (JO L 80, 8.3.2021, p. 1).

² Decizia (UE) 2020/1512 a Consiliului din 13 octombrie 2020 privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre (JO L 344, 19.10.2020, p. 22).

³ Decizia (UE) 2021/1868 a Consiliului din 15 octombrie 2021 privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre (JO L 379, 26.10.2021, p. 1).

- (19) Accesul tuturor la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții favorabile incluziunii și de calitate este esențial pentru a se asigura că forța de muncă deține competențele necesare pentru a realiza tranziția verde. Prin urmare, aspectele legate de tranziția echitabilă ar trebui integrate în elaborarea și punerea în aplicare a strategiilor naționale în materie de competențe, luând în considerare propunerile făcute de Comisie în „Agenda europeană pentru competențe”¹⁾ și în „Noua strategie industrială actualizată”²⁾. Parteneriatele în materie de competențe din cadrul Pactului privind competențele vor reprezenta, de asemenea, o pârghie importantă. Informațiile și perspectivele actualizate privind piața muncii și competențele, inclusiv la nivel regional, sectorial și profesional, permit identificarea și previzionarea nevoilor relevante în materie de competențe specifice ocupațiilor și transversale, inclusiv ca bază pentru adaptarea programelor de învățământ astfel încât să răspundă nevoilor în materie de competențe pentru tranziția verde. Educația și formarea profesională ar trebui să înzestreze tinerii și adulții, în special femeile și lucrătorii cu un nivel scăzut de calificare, cu competențele necesare pentru a gestiona tranziția verde, în conformitate cu Recomandarea 2020/C 417/01 a Consiliului³⁾.

¹ Comunicarea Comisiei din 1 iulie 2020 intitulată „Agenda europeană pentru competențe în scopul promovării competitivității durabile, a echității sociale și a rezilienței”

² Comunicarea Comisiei din 5 mai 2021 intitulată „Actualizarea noii Strategii industriale 2020: Construirea unei piețe unice mai puternice pentru redresarea Europei”.

³ Recomandarea 2020/C 417/01 a Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență (JO C 417, 2.12.2020, p. 1).

Uceniciile și stagiile remunerate, inclusiv componentele solide de formare, în special pentru tineri, contribuie la tranzițiile pe piața muncii, în special la activitățile care contribuie la obiectivele climatice și de mediu, precum și la sectoarele care se confruntă cu deficite deosebite de personal calificat. Creșterea participării adulților la învățarea pe tot parcursul vieții ar trebui să fie promovată pentru a răspunde nevoilor de perfecționare și recalificare, printre altele prin furnizarea mijloacelor necesare pentru a căuta o formare adaptată nevoilor și, după caz, prin cursuri de scurtă durată și de calitate pentru dezvoltarea competențelor cerute pentru tranziția verde, luând în considerare Recomandarea (UE) 2022/... a Consiliului¹⁺, care urmărește să faciliteze valorificarea și recunoașterea rezultatelor unor astfel de cursuri.

¹ Recomandarea (UE) 2022/... a Consiliului din ... privind o abordare europeană a micro-certificatelor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și capacitatea de inserție profesională (JO L ...)

⁺ JO: de introdus în text numărul recomandării din documentul ST 9237/22 și de introdus în nota de subsol numărul, data și referința din JO ale respectivei recomandări.

(20) Structura sistemelor de beneficii fiscale și de protecție socială ar trebui să fie examinată în raport cu nevoile specifice care decurg din tranziția verde, reflectând, în același timp, principiul „poluatorul plătește” și necesitatea ca politicile însoțitoare să nu introducă subvenții pentru consumul de combustibili fosili, să nu lege definitiv consumatorii de o tehnologie specifică, să nu reducă stimulentele pentru renovarea clădirilor și pentru înlocuirea sistemelor de energie termică și să nu reducă stimulentele din cadrul măsurilor de eficiență energetică. O combinație de diferite politici poate sprijini gospodăriile cele mai vulnerabile și lucrătorii cei mai afectați de tranziția verde. În funcție de situația națională și individuală, acest lucru ar putea implica, de exemplu, o reorientare a impozitării dinspre forța de muncă către obiective climatice și de mediu, astfel cum se prevede în propunerea de revizuire a Directivei privind impozitarea energiei¹, o revizuire a schemelor de șomaj și/sau sprijin direct pentru venit temporar și specific, dacă este necesar. Sistemele de protecție socială, inclusiv politicile de incluziune socială, pot fi reexamineate și, după caz, adaptate din perspectiva tranziției verzi, în special pentru a asigura securitatea veniturilor, mai ales în timpul tranziției de la un loc de muncă la altul, și pentru a furniza servicii sociale, de sănătate și de îngrijire corespunzătoare prin intermediul unei infrastructuri sociale adecvate, în special în teritoriile cele mai afectate, de exemplu zonele rurale și îndepărtate, cum ar fi regiunile ultraperiferice, cu scopul de a preveni excluziunea socială și de a combate riscurile la adresa sănătății. Pentru a preveni și a combate excluziunea socială a copiilor, investițiile în infrastructura socială pentru copii vizează asigurarea accesului copiilor aflați în dificultate la servicii esențiale, astfel cum se prevede în Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului².

¹ Propunerea de directivă a Consiliului privind restructurarea cadrului Uniunii de impozitare a produselor energetice și a energiei electrice (reformare), COM(2021) 563 final, prevede o astfel de reorientare a impozitării produselor energetice și a energiei electrice în scopul atingerii obiectivelor climatice și de mediu.

² Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii (JO L 223, 22.6.2021, p. 14).

- (21) Pentru a consolida reziliența fizică și financiară la efectele ireversibile ale schimbărilor climatice într-un mod favorabil incluziunii, trebuie promovate soluții de conștientizare a riscurilor, de reducere a riscurilor și de transfer al riscurilor, în special prin creșterea disponibilității soluțiilor în materie de asigurare și prin investiții în gestionarea riscurilor de dezastre și în adaptarea la acestea pentru a reduce impactul fizic al schimbărilor climatice pentru a reduce pierderile, precum și decalajul în materie de protecție a climei, luând în considerare microîntreprinderile, întreprinderile mici și mijlocii, precum și zonele rurale și îndepărtate, cum ar fi regiunile ultraperiferice și insulele. Ar trebui consolidată gestionarea riscurilor de dezastre, inclusiv sistemele de protecție civilă la nivel național și la nivelul Uniunii, pentru a preveni șocurile legate de climă și pentru a asigura o pregătire și o reacție mai eficiente în fața acestora.

(22) Orice persoană are dreptul de a beneficia de acces la servicii esențiale de bună calitate, inclusiv la servicii de energie, transport, apă, salubritate, servicii financiare și comunicații digitale, iar persoanelor aflate în dificultate ar trebui să li se pună la dispoziție sprijin pentru accesul la astfel de servicii în condiții de egalitate¹. Mai mult decât atât, este necesar să se asigure accesul la locuințe sociale sau la asistență pentru locuințe de bună calitate pentru persoanele aflate într-o situație dificilă². În plus, gospodăriile cu venituri mici și medii, clienții vulnerabili, inclusiv utilizatori finali, persoanele care se confruntă cu sărăcie energetică sau cu riscul de sărăcie energetică și persoanele care trăiesc în locuințe sociale pot beneficia de aplicarea principiului „eficiența energetică înainte de toate”. Pe lângă protejarea și capacitatea consumatorilor de energie, sunt necesare măsuri specifice pentru a preîntâmpina sărăcia energetică și pentru a aborda cauzele profunde ale acesteia, în special prin promovarea investițiilor care vizează îmbunătățirea eficienței energetice, mai ales în sectorul locuințelor sociale. Actualizările propuse ale Directivei privind eficiența energetică³, și ale Directivei privind performanța energetică a clădirilor⁴ sunt, de asemenea, destinate să abordeze principalele obstacole neeconomice din calea renovării, cum ar fi motivațiile divergente, inclusiv structurile de tip proprietar/chiriaș și structurile de coproprietate. În acest context, ar trebui să se acorde o atenție specială femeilor și anumitor grupuri care prezintă un risc mai mare de a fi afectate de sărăcia energetică, cum ar fi persoanele cu handicap, părinții unici, persoanele în vârstă, copiii și persoanele cu origine rasială sau etnică minoritară.

¹ „Pilonul european al drepturilor sociale”, proclamat în mod solemn de către Parlamentul European, Consiliu și Comisie, 17 noiembrie 2017, principiul 20.

² „Pilonul european al drepturilor sociale”, proclamat în mod solemn de către Parlamentul European, Consiliu și Comisie, 17 noiembrie 2017, principiul 19 litera (a).

³ Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind eficiența energetică (reformare), COM(2021) 558 final.

⁴ Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind performanța energetică a clădirilor (reformare), COM(2021) 802 final.

Provocările preexistente și emergente în materie de mobilitate pot fi abordate prin măsuri de sprijin și prin dezvoltarea infrastructurii necesare, cum ar fi transportul public. Prețurile convenabile, accesibilitatea și siguranța mobilității durabile și a diferitelor moduri de transport, inclusiv a transportului privat și public, sunt esențiale pentru a garanta că toată lumea beneficiază de pe urma tranziției verzi și face parte din aceasta. Mobilitatea urbană joacă un rol semnificativ în acest context, astfel cum se reflectă și în Comunicarea Comisiei din 14 decembrie 2021 intitulată „Noul cadru al UE pentru mobilitatea urbană”.

- (23) O abordare a tranziției echitabile la nivelul întregii societăți ar trebui să sprijine măsurile de politici, bazate pe coordonarea elaborării politicilor și pe consolidarea capacităților operaționale la toate nivelurile și în toate domeniile de politici relevante, acordând, de asemenea, un rol activ autorităților locale și regionale. Aceasta ar trebui să se bazeze și pe implicarea partenerilor sociali la toate nivelurile și în toate etapele, precum și pe participarea efectivă și cu impact a societății civile și a părților interesate. O astfel de coordonare și implicare ar putea garanta că principiile echității și solidarității din cadrul Pactului verde european sunt integrate încă de la început în elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea politicilor, oferind baza pentru un sprijin larg și pe termen lung pentru politicile favorabile incluziunii care promovează tranziția verde.
- (24) Este esențial să existe o bază temeinică de date concrete pentru instituirea unor politici sociale și privind piața muncii solide, care să asigure o tranziție echitabilă și favorabilă incluziunii. În acest scop, armonizarea treptată și coerența definițiilor, a conceptelor, a clasificărilor și a metodologiilor, în special pe baza Recomandării (UE) 2020/1563 a Comisiei¹, facilitează evaluările și comparabilitatea acestora. Noi acțiuni în domeniul cercetării și inovării pot contribui la baza de cunoștințe care poate fi utilizată pentru elaborarea politicilor și articularea discursului public. Pe de altă parte, schimburile de informații cu publicul în toată diversitatea sa și cu principalele părți interesate, de exemplu în ceea ce privește rezultatele evaluărilor, previziunile și exercițiile de monitorizare, pot contribui la elaborarea politicilor și la asumarea responsabilității.

¹ Recomandarea (UE) 2020/1563 a Comisiei din 14 octombrie 2020 privind sărăcia energetică (JO L 357, 27.10.2020, p. 35).

- (25) Sunt necesare date și indicatori detaliați și de înaltă calitate adecvați, defalcați pe sexe, în special pentru a evalua impactul social, distributiv și asupra ocupării forței de muncă al politicilor privind schimbările climatice. În prezent, astfel de date și indicatori nu sunt pe deplin disponibili. De exemplu, deși s-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește măsurarea sărăciei energetice, ar putea fi elaborați indicatori pentru evaluarea sărăciei din perspectiva transporturilor, în conformitate cu circumstanțele naționale. Monitorizarea și evaluarea pot fi consolidate printr-o serie de acțiuni, cu accent pe indicatori, tablouri de bord, precum și proiecte-pilot la scară mică și experimentare în materie de politici. Acțiunile ar trebui să se bazeze pe tablourile de bord existente, cum ar fi tabloul de bord social și tabloul de bord al Pactului verde european, care conțin informații relevante privind aspecte specifice ale politicilor privind tranziția echitabilă, sau să valorifice aceste tablouri de bord.

- (26) Utilizarea optimă și eficientă a finanțării publice și private și mobilizarea tuturor resurselor disponibile și utilizarea lor efectivă sunt deosebit de importante, având în vedere nevoile de investiții semnificative care decurg din tranziția verde. La nivelul Uniunii, acțiunile relevante sunt sprijinite prin bugetul Uniunii și NextGenerationEU. Acestea vor fi puse în aplicare în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR), al Mecanismului pentru o tranziție justă (MTJ), inclusiv al Fondului pentru o tranziție justă (FTJ), al Fondului social european Plus (FSE+), al Fondului european de dezvoltare regională (FEDR), al Fondului de coeziune, al Asistenței de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-EU), al ERASMUS+ și al Fondului european de ajustare la globalizare pentru lucrătorii disponibilizați (FEG), al programului LIFE, al programului Orizont Europa, al fondurilor pentru modernizare și inovare¹ și al fondurilor din cadrul politicii agricole comune (PAC). În plus, Comisia sprijină statele membre prin intermediul instrumentului de sprijin tehnic, oferind expertiză tehnică personalizată pentru elaborarea și punerea în aplicare a reformelor, inclusiv a celor care promovează o tranziție echitabilă către neutralitatea emisiilor de dioxid de carbon.

¹ În afara bugetului Uniunii și a NextGenerationEU.

- (27) Semestrul european este cadrul de coordonare a politicilor economice și de ocupare a forței de muncă ale Uniunii. Acesta va continua să joace acest rol în faza de redresare și în promovarea tranziției verzi și a celei digitale, structurate în jurul celor patru dimensiuni ale sustenabilității competitive, sprijinind realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă. În cadrul semestrului european, Comisia va monitoriza îndeaproape rezultatele și impacturile socioeconomice și, după caz, va propune recomandări specifice fiecărei țări pentru a se asigura că nimeni nu este lăsat în urmă. Complementaritatea cu măsurile care beneficiază de sprijin în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență va fi prioritară. Prin urmare, monitorizarea prezentei recomandări va avea loc astfel cum este necesar în contextul semestrului european, inclusiv în cadrul comitetelor relevante, în limitele domeniilor lor de competență respective, pe baza unor evaluări adecvate, a unor evaluări ale impactului politicilor și a stadiului punerii în aplicare a orientărilor prevăzute în prezenta recomandare. Mecanismul de monitorizare nu va adăuga sarcini administrative inutile pentru statele membre.
- (28) În plus, ca parte a proiectelor și a actualizărilor finale a PNEC în 2023 și, respectiv, în 2024, în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (UE) 2018/1999, statele membre ar trebui să se bazeze pe prezenta recomandare pentru a lua în considerare integrarea evaluărilor privind impactul social, distributiv și asupra ocupării forței de muncă și a aspectelor legate de tranziția echitabilă în cele cinci dimensiuni ale uniunii energetice și pentru a consolida în continuare măsurile de politici pentru abordarea impacturilor respective, cu un accent deosebit pe sărăcia energetică.

- (29) În plus, monitorizarea punerii în aplicare a prezentei recomandări se poate baza pe datele concrete existente în contextul proceselor de supraveghere multilaterală instituite, cum ar fi semestrul european. Consiliul sau Comisia poate solicita Comitetului pentru ocuparea forței de muncă și Comitetului pentru protecție socială, în conformitate cu articolele 150 și, respectiv, 160 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și în cooperare cu alte comitete relevante, în special Comitetul pentru politică economică, să examineze, în domeniul lor de competență respectiv, punerea în aplicare a prezentei recomandări pe baza unei raportări adecvate din partea Comisiei și a altor instrumente de supraveghere multilaterală. De asemenea, în acest context, Comisia depune eforturi pentru a îmbunătăți disponibilitatea datelor, defalcate pe sexe, pentru a actualiza și a utiliza cadrele și orientările metodologice existente, inclusiv pentru măsurarea sărăciei energetice și a sărăciei din perspectiva transporturilor și a inegalităților de mediu, precum și pentru a evalua eficacitatea și impactul real al măsurilor de politici,

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

OBIECTIV

1. În conformitate cu principiile Pactului verde european și cu Pilonul european al drepturilor sociale, prezenta recomandare urmărește să asigure că tranziția Uniunii către o economie neutră din punct de vedere climatic și sustenabilă din punctul de vedere al mediului până în 2050 este echitabilă și nu lasă pe nimeni în urmă.
2. În acest scop, statele membre sunt invitate să adopte și să pună în aplicare, în strânsă cooperare cu partenerii sociali, după caz, pachete de politici cuprinzătoare și coerente, care să abordeze aspectele sociale și de ocupare a forței de muncă, pentru a promova o tranziție echitabilă în cadrul tuturor politicilor, în special al politicilor privind clima, energia și mediul, precum și pentru a utiliza în mod optim finanțarea publică și privată.

DEFINIȚII

3. În sensul prezentei recomandări, se aplică următoarele definiții:
 - (a) „tranziția verde” înseamnă tranziția economiei și a societății Uniunii către realizarea obiectivelor climatice și de mediu, în principal prin politici și investiții, în conformitate cu Legea europeană a climei care stabilește obligația de a atinge neutralitatea climatică până în 2050, cu Pactul verde european și cu angajamentele internaționale, inclusiv Acordul de la Paris, alte acorduri multilaterale de mediu și obiectivele de dezvoltare durabilă;

- (b) „obiective climatice și de mediu” înseamnă cele șase obiective prevăzute în Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului¹, și anume: atenuarea schimbărilor climatice; adaptarea la schimbările climatice; utilizarea durabilă și protecția resurselor de apă și a celor marine; tranziția către o economie circulară; prevenirea și controlul poluării, precum și protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor;
- (c) „persoanele și gospodăriile cele mai afectate de tranziția verde” înseamnă persoanele al căror acces efectiv la locuri de muncă de calitate, inclusiv la activități independente, și/sau la educație și formare și/sau la un nivel de trai decent și la servicii esențiale este limitat în mod semnificativ sau riscă să fie limitat în mod semnificativ ca o consecință directă sau indirectă a tranziției verzi;
- (d) „persoane și gospodării aflate în situații vulnerabile” înseamnă persoanele care, independent de tranziția verde, se confruntă sau riscă să se confrunte cu o situație de acces limitat la locuri de muncă de calitate, inclusiv la activități independente, și/sau la educație și formare și/sau la un nivel de trai decent și la servicii esențiale, ceea ce implică capacități reduse de adaptare la consecințele tranziției verzi;

¹ Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088 (JO L 198, 22.6.2020, p. 13) („Regulamentul privind taxonomia”) prevede un sistem de clasificare comun pentru activitățile economice durabile.

- (e) „microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii” înseamnă întreprinderi care au mai puțin de 250 de angajați, inclusiv persoane care desfășoară o activitate independentă individuală, și a căror cifră de afaceri anuală nu depășește 50 de milioane EUR și/sau al căror bilanț anual total nu depășește 43 de milioane EUR, calculat în conformitate cu articolele 3-6 din anexa I la Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei¹;
- (f) „sărăcie energetică” înseamnă „lipsa accesului unei gospodării la serviciile energetice esențiale care garantează condiții decente de trai și de sănătate, inclusiv servicii adecvate de încălzire, răcire și iluminare, precum și energia necesară pentru funcționarea aparatelor electrice, în contextul național relevant, în contextul politicii sociale existente și al altor politici relevante”²; se va aplica definiția „sărăciei energetice” din prezenta recomandare, cu excepția cazului în care Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului³, astfel cum ar putea fi modificată sau înlocuită ca urmare a propunerii Comisiei din 14 iulie 2021⁴, va conține o definiție diferită a conceptului respectiv, situație în care se va aplica această din urmă definiție în sensul prezentei recomandări.

¹ Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (JO L 187, 26.6.2014, p. 1).

² Deși definirea conceptului de „clienți vulnerabili” este lăsată la latitudinea statelor membre, aceasta include gospodăriile care nu pot să își încălzească sau să își răcească locuințele în mod adecvat și/sau care au restanțe la plata facturilor la utilități, în conformitate cu Recomandarea Comisiei privind sărăcia energetică, C/2020/9600 final (JO L 357, 27.10.2020, p. 35).

³ Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE (JO L 315, 14.11.2012, p. 1).

⁴ Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind eficiența energetică (reformare), COM(2021) 558 final.

- (g) „servicii esențiale” înseamnă servicii de bună calitate, inclusiv apă, salubritate, energie, transporturi și mobilitate, servicii financiare și comunicații digitale; este necesar să se pună la dispoziția celor care au nevoie sprijin pentru accesul la astfel de servicii, în conformitate cu principiul 20 din Pilonul european al drepturilor sociale, precum și să se ofere oportunități de reducere a costurilor, inclusiv prin servicii de reutilizare, reparare, donare și partajare;
- (h) „pachet de politici” înseamnă un set cuprinzător și coerent de măsuri de politici care integrează politicile din domeniul forței de muncă, din domeniul competențelor și din domeniul social în politicile privind clima, energia, transporturile, mediul și în alte politici privind tranziția verde, printr-o abordare transsectorială bine coordonată, bazată pe una sau mai multe strategii și/sau planuri de acțiune naționale, și care beneficiază de mecanisme de coordonare și de guvernanță la nivelul Uniunii și la nivel național, după caz.

PACHETE DE POLITICI PENTRU O TRANZIȚIE VERDE ECHITABILĂ

4. Pentru a oferi un sprijin activ necesar creării unor locuri de muncă de calitate pentru o tranziție echitabilă și pentru a valorifica Recomandarea (UE) 2021/402, statele membre sunt încurajate să ia în considerare, în strânsă cooperare cu partenerii sociali, următoarele măsuri de sprijinire a persoanelor celor mai afectate de tranziția verde, în special a celor aflate în situații vulnerabile, și, dacă este cazul, să le ajute să treacă, prin intermediul unui loc de muncă sau al unei activități independente, la activități economice care contribuie la obiectivele climatice și de mediu:

- (a) sprijinirea în mod eficace a accesului la locuri de muncă de calitate și păstrarea acestora, în special prin servicii de ocupare a forței de muncă, inclusiv asistență personalizată în căutarea unui loc de muncă și cursuri de învățare care vizează inclusiv competențele verzi și digitale, după caz; luarea în considerare, de asemenea, a unor programe de ocupare a forței de muncă bine concepute, bine orientate și corect încadrate în timp, care pregătesc beneficiarii prin formare, în special persoanele din grupurile subreprezentate și persoanele aflate în situații vulnerabile, pentru participarea continuă pe piața muncii;

- (b) utilizarea în mod eficace a stimulentelelor specifice și bine concepute pentru angajare și tranziție, inclusiv prin luarea în considerare a utilizării adecvate a subvențiilor salariale și de recrutare și a stimulentelelor legate de contribuțiile la asigurările sociale, pentru a însoți tranzițiile intersectoriale pe piața muncii și mobilitatea forței de muncă între regiuni și țări, având în vedere oportunitățile și provocările tranziției verzi;
- (c) promovarea antreprenoriatului, inclusiv a întreprinderilor și a altor entități din economia socială¹, în special în regiunile care se confruntă cu provocări legate de tranziție și, după caz, în sectoarele care promovează obiective climatice și de mediu, cum ar fi economia circulară, acordând o atenție deosebită antreprenoriatului feminin; sprijinul ar trebui să combine măsuri financiare, inclusiv granturi, împrumuturi sau capitaluri proprii, și măsuri nefinanciare, inclusiv servicii de formare și de consiliere, cu o atenție deosebită pentru activitățile de sensibilizare, adaptate la fiecare etapă a ciclului de viață al întreprinderii; sprijinul ar trebui să fie favorabil incluziunii și accesibil grupurilor subreprezentate și dezavantajate;

¹ Comunicarea Comisiei din 9 decembrie 2021 intitulată „Construirea unei economii în serviciul cetățenilor: un plan de acțiune pentru economia socială”.

- (d) stimularea creării unor locuri de muncă de calitate, în special în teritoriile cele mai afectate de tranziția verde și, după caz, în sectoarele care promovează obiectivele climatice și de mediu, cum ar fi economia circulară, prin facilitarea accesului microîntreprinderilor și al întreprinderilor mici și mijlocii la finanțare și la piețe, în special al celor care contribuie la obiectivele climatice și de mediu, în vederea promovării competitivității, a inovării și a ocupării forței de muncă de calitate la nivelul întregii piețe unice, inclusiv în sectoarele și ecosistemele de importanță strategică în contexte naționale și locale;
- (e) analizarea impactului tranziției verzi asupra securității și sănătății în muncă și, în consecință, promovarea unor măsuri de abordare a noilor riscuri sau a posibilei agravări a riscurilor existente, ținând seama de Comunicarea Comisiei din 28 iunie intitulată „Cadrul strategic al UE privind sănătatea și securitatea la locul de muncă 2021-2027 - Securitatea și sănătatea în muncă într-o lume a muncii în schimbare”;
- (f) asigurarea punerii în aplicare și a respectării efective a normelor existente privind condițiile de muncă, în special în ceea ce privește securitatea și sănătatea în muncă, organizarea muncii și implicarea lucrătorilor, pentru a garanta condiții de muncă echitabile și calitatea locurilor de muncă în tranziție, inclusiv în activitățile economice care contribuie la obiectivele climatice și de mediu;

- (g) promovarea utilizării unor practici de achiziții publice responsabile social¹, inclusiv prin intermediul unor criterii de atribuire de natură socială care să creeze oportunități pentru persoanele cele mai afectate de tranziția verde, promovând totodată criteriile de atribuire verzi;
- (h) asigurarea implicării depline și semnificative, inclusiv a informării și a consultării, a lucrătorilor la toate nivelurile și a reprezentanților acestora în ceea ce privește anticiparea schimbărilor și gestionarea proceselor de restructurare, inclusiv a celor legate de tranziția verde, în conformitate cu Comunicarea Comisiei din 13 decembrie 2013 privind „Cadrul de calitate al UE pentru anticiparea schimbărilor și restructurare”.

¹ În conformitate cu Directiva (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor (JO L 151, 7.6.2019, p. 70) și cu Comunicarea Comisiei „Achiziții responsabile social – un ghid al aspectelor sociale care trebuie luate în considerare în procedurile de achiziții publice (ediția a doua)” (JO C 237, 18.6.2021, p. 1).

5. Pentru a asigura accesul egal la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții favorabile incluziunii, accesibile ca preț și de calitate, precum și egalitatea de șanse, inclusiv în vederea consolidării egalității de gen, statele membre sunt încurajate să ia în considerare următoarele măsuri, care urmează să fie puse în aplicare în strânsă cooperare cu partenerii sociali, cu respectarea autonomiei acestora, în special în sprijinul persoanelor și al gospodăriilor celor mai afectate de tranziția verde, mai ales al celor aflate în situații vulnerabile:
- (a) integrarea aspectelor sociale și de ocupare a forței de muncă ale tranziției verzi, inclusiv a posibilelor deficite de forță de muncă, în dezvoltarea și punerea în aplicare a strategiilor naționale relevante care abordează provocările în materie de competențe, de exemplu în cadrul Agendei europene pentru competențe, precum și sprijinirea instituirii și coordonarea parteneriatelor cu părțile interesate, inclusiv în temeiul Pactului privind competențele, asigurându-se în special că în centrul parcursurilor de tranziție create în comun se află competențele pentru ecosistemele industriale relevante care contribuie la obiectivele climatice și de mediu;
 - (b) elaborarea de informații și perspective actualizate privind piața muncii și competențele, identificând și anticipând nevoile de competențe specifice ocupațiilor și transversale. Valorificarea instrumentelor și a inițiativelor existente, inclusiv expertiza și cooperarea cu partenerii sociali și cu părțile interesate relevante; luarea în considerare a adaptării programelor de învățământ și formare, ținând seama de circumstanțele naționale și regionale, la nevoile tranziției verzi și furnizarea de orientări școlare și profesionale în consecință;

- (c) asigurarea unei educații și formări inițiale de înaltă calitate, accesibile ca preț și favorabile incluziunii, inclusiv a educației și formării profesionale, care să înzestreze cursanții cu aptitudini și competențe relevante pentru tranziția verde. Învățarea pentru durabilitate – incluzând științele, tehnologia, ingineria și matematica (STIM), abordările interdisciplinare și competențele digitale – ar trebui să fie luată în considerare și promovată, după caz, ca parte integrantă a programelor de învățământ și a programelor de educație și formare; adoptarea unor măsuri specifice pentru a atrage persoanele cu handicap, femeile, persoanele cu un nivel scăzut de calificare și alte grupuri care sunt în prezent subreprezentate în domeniile profesionale în cauză și pentru a promova carierele acestora;
- (d) introducerea sau consolidarea schemelor de sprijin pentru ucenicii și, acolo unde este posibil, pentru stagii și scheme de observare directă la locul de muncă remunerate și de calitate, cu o componentă solidă de formare, în special în microîntreprinderi și în întreprinderile mici și mijlocii, inclusiv în cele care contribuie la obiectivele climatice și de mediu și în sectoarele care se confruntă cu deficite deosebite de personal calificat, cum ar fi construcțiile și TIC. Aceste scheme ar trebui să facă obiectul monitorizării și evaluării la nivel național sau regional și ar trebui să garanteze calitatea locurilor de muncă, luând în considerare Recomandările 2018/C 153/01¹ și 2014/C 88/01 ale Consiliului²;

¹ Recomandarea 2018/C 153/01 a Consiliului din 15 martie 2018 privind un cadru european pentru ucenicii de calitate și eficace (JO C 153, 2.5.2018, p. 1).

² Recomandarea 2014/C 88/01 a Consiliului din 10 martie 2014 privind un cadru de calitate pentru stagii (JO C 88, 27.3.2014, p. 1).

- (e) sporirea participării adulților la activități de formare pe tot parcursul vieții profesionale, în conformitate cu nevoile de perfecționare și recalificare pentru tranziția verde, prin asigurarea disponibilității sprijinului pentru formare la locul de muncă, în cadrul tranzițiilor profesionale și pentru competențe transversale, în special pentru a facilita reconversia către sectoarele și activitățile economice care se preconizează că se vor extinde; capacitatea persoanelor să solicite formare adaptată nevoilor lor, printre altele prin cursuri de scurtă durată și de calitate privind competențele pentru tranziția verde; în acest scop, luarea în considerare a asigurării accesului la concediu plătit pentru formare și la orientare profesională, precum și a posibilității de instituire a unor conturi personale de învățare, având în vedere Recomandarea (UE) 2022/... a Consiliului¹⁺, și sprijinirea dezvoltării unor cursuri de scurtă durată, de calitate și recunoscute pe scară largă, ținând seama de Recomandarea (UE) 2022/... a Consiliului²⁺⁺.

¹ Recomandarea (UE) 2022/... din... a Consiliului privind conturile personale de învățare (JO ...)

⁺ JO: de introdus în text numărul recomandării din documentul ST 8944/22 și de introdus în nota de subsol numărul, data și referința din JO ale respectivei recomandări.

² Recomandarea (UE) 2022/... din... a Consiliului privind o abordare europeană a micro-certificatelor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și capacitatea de inserție profesională (JO ...).

⁺⁺ JO: de introdus în text numărul recomandării din documentul ST 9237/22 și de introdus în nota de subsol numărul, data și referința din JO ale respectivei recomandări.

6. Pentru a asigura în permanență echitatea sistemelor de beneficii fiscale și a sistemelor de protecție socială, inclusiv a politicilor de incluziune socială, în contextul tranziției verzi, și ținând seama, după caz, de Recomandarea 2019/C 387/01 a Consiliului¹, statele membre sunt încurajate să ia în considerare următoarele măsuri pentru sprijinirea persoanelor și a gospodăriilor celor mai afectate de tranziția verde, în special a celor aflate în situații vulnerabile, pentru a sprijini tranzițiile pe piața muncii, inclusiv tranzițiile către activități economice care contribuie la obiectivele climatice și de mediu, pentru a preveni și a atenua sărăcia energetică și sărăcia din perspectiva transporturilor în conformitate cu circumstanțele naționale și pentru a diminua efectele regresive ale măsurilor de politici:
- (a) evaluarea și, dacă este necesar, adaptarea sistemelor de impozitare având în vedere provocările care decurg din tranziția către neutralitatea climatică, în special prin deplasarea presiunii fiscale dinspre forța de muncă și prin reducerea sarcinii fiscale pentru grupurile cu venituri mici și medii către alte surse care contribuie la obiectivele climatice și de mediu, prevenind și atenuând efectele regresive, menținând caracterul progresiv al impozitării directe și garantând finanțarea unor măsuri adecvate de protecție socială și de investiții, în special a celor orientate către tranziția verde;

¹ Recomandarea 2019/C 387/01 a Consiliului din 8 noiembrie 2019 privind accesul la protecție socială pentru lucrători și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă (JO C 387, 15.11.2019, p. 1).

- (b) reexaminarea și, după caz, adaptarea sistemelor de protecție socială, inclusiv a politicilor de incluziune socială, având în vedere provocările în materie de ocupare a forței de muncă, provocările sociale și în materie de sănătate generate de tranziția verde. În acest scop, analizarea modului în care securitatea adecvată a veniturilor, inclusiv prin intermediul unor sisteme inovatoare de tranziție de la un loc de muncă la altul, al indemnizațiilor de șomaj și al sistemelor de venit minim, poate fi cel mai bine asigurată și adaptată la nevoile generate de tranziția verde; de asemenea, asigurarea furnizării unor servicii sociale, de sănătate și de îngrijire pe termen lung de bună calitate, la prețuri convenabile și accesibile, în special pentru persoanele și gospodăriile cele mai afectate de tranziția verde, mai ales prin investiții în infrastructura socială pentru îngrijirea copiilor, îngrijirea pe termen lung și asistența medicală;
- (c) asigurarea, dacă este necesar și în completarea măsurilor descrise la punctul 7 litera (a) pe durata implementării acestora, a unui sprijin direct specific și temporar pentru venit, în special pentru persoanele și gospodăriile aflate în situații vulnerabile, pentru a atenua evoluțiile negative ale veniturilor și ale prețurilor, legate, de asemenea, de îmbunătățirea stimulentei pentru realizarea urgentă a obiectivelor climatice și de mediu necesare, menținând totodată semnalele de preț care sprijină tranziția verde; în acest scop, asigurarea disponibilității unei finanțări adecvate pentru aceste măsuri, inclusiv prin îmbunătățirea calității cheltuielilor publice, prin utilizarea optimă a fondurilor relevante ale Uniunii și prin utilizarea resurselor bugetare create de impozitele pe energie și de taxele de mediu și de UE ETS, printre altele;

(d) îmbunătățirea soluțiilor privind conștientizarea riscurilor, reducerea riscurilor și transferul riscurilor în ceea ce privește gospodăriile și întreprinderile, în special microîntreprinderile și întreprinderile mici și mijlocii, mai ales prin asigurarea disponibilității și a prețurilor convenabile ale soluțiilor de asigurare, mai ales pentru persoanele și gospodăriile aflate în situații vulnerabile.

7. Pentru a asigura accesul la servicii esențiale și locuințe la prețuri convenabile pentru persoanele și gospodăriile cele mai afectate de tranziția verde, în special pentru persoanele aflate în situații vulnerabile și cele din regiunile care se confruntă cu provocări legate de tranziție, statele membre sunt încurajate să ia în considerare următoarele măsuri:

(a) mobilizarea sprijinului financiar public și privat și oferirea de stimulente pentru investiții private în surse regenerabile de energie și în eficiența energetică, completate de consiliere pentru consumatori în vederea unei mai bune gestionări a consumului lor de energie și a luării unor decizii în cunoștință de cauză cu privire la economisirea energiei, pentru a-și reduce facturile la energie, vizând în special gospodăriile și comunitățile vulnerabile; în acest scop, asigurarea disponibilității unei finanțări adecvate pentru aceste măsuri, inclusiv prin îmbunătățirea calității cheltuielilor publice, prin utilizarea optimă a fondurilor relevante ale Uniunii și prin utilizarea resurselor bugetare create de impozitele pe energie și de taxele de mediu, precum și de veniturile generate de UE ETS, printre altele;

- (b) prevenirea și atenuarea sărăciei energetice prin promovarea și punerea în aplicare a unor măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, printre care investiții publice și private în locuințe pentru a stimula renovările, inclusiv în sectorul locuințelor sociale¹; în acest scop, oferirea de stimulente, granturi și împrumuturi bine concepute, împreună cu consilierea aferentă, inclusiv microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și mijlocii, acordând în același timp atenția cuvenită stimulentele, în special în rândul proprietarilor și chiriașilor, precum și evoluției costurilor cu locuința, mai ales pentru gospodăriile aflate în situații vulnerabile;
- (c) capacitatea consumatorilor de energie, inclusiv a gospodăriilor aflate în situații vulnerabile, prin dezvoltarea în continuare a autoaprovizionării prin acorduri individuale privind energia din surse regenerabile, precum și prin alte servicii prin intermediul comunităților de energie ale cetățenilor și al comunităților de energie din surse regenerabile², însoțite de măsuri și campanii educaționale, acordându-se o atenție specială persoanelor aflate în situații vulnerabile și consumatorilor care locuiesc în zone rurale și îndepărtate, inclusiv regiuni ultraperiferice, și pe insule;

¹ În conformitate cu Comunicarea Comisiei din 18 februarie 2022 intitulată „Orientări privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie pentru 2022”, după caz.

² „Comunitatea de energie a cetățenilor” este definită la articolul 2 punctul 11 din Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE (JO L 158, 14.6.2019, p. 125).

- (d) prevenirea și soluționarea problemelor și obstacolelor în materie de mobilitate și transport pentru gospodăriile aflate în situații vulnerabile, în special în localitățile și regiunile îndepărtate, rurale și cu venituri mici, inclusiv insulele, orașele și regiunile ultraperiferice, prin măsuri de politici și de sprijin adecvate și prin dezvoltarea infrastructurii necesare, pentru a îmbunătăți conectivitatea esențială, permițând accesul la educație, formare, sănătate, locuri de muncă de calitate și participarea socială; în special, asigurarea disponibilității, inclusiv a frecvenței, transportului public cu emisii scăzute și, după caz, promovarea adoptării modurilor durabile de mobilitate privată¹, cu accent pe asigurarea prețurilor convenabile, a accesibilității și a siguranței;
- (e) facilitarea accesului la un consum durabil, inclusiv la alimentație, în special pentru persoanele și gospodăriile aflate în situații vulnerabile, mai ales pentru copii, și promovarea posibilităților de reducere a costurilor legate de economia circulară; în acest scop, oferirea de stimulente și instrumente eficiente, precum acțiuni de inovare socială și inițiative locale, sprijinirea sistemelor de reutilizare, reparare, reciclare, donare și partajare, inclusiv prin intermediul entităților din economia socială, și promovarea educației și a sensibilizării cu privire la durabilitatea mediului pentru cursanții de toate vârstele și la toate nivelurile și tipurile de educație și formare.

¹ Comunicarea Comisiei din 9 decembrie 2020 „Strategia pentru o mobilitate durabilă și inteligentă – înscrierea transporturilor europene pe calea viitorului”.

ELEMENTE TRANSVERSALE PENTRU MĂSURI DE POLITICI ÎN SPRIJINUL UNEI TRANZIȚII VERZI ECHITABILE

8. Pentru a promova tranziția verde într-un mod favorabil incluziunii și democratic, integrând obiective de tranziție echitabilă încă de la început în procesul de elaborare a politicilor de la toate nivelurile și asigurând o abordare eficace la nivelul întregii societăți a politicilor de tranziție echitabilă, statele membre sunt invitate:
- (a) să coordoneze elaborarea politicilor la toate nivelurile și în toate domeniile de politici relevante, inclusiv cercetarea și inovarea, în vederea creării unui cadru de politici integrat și favorabil care să acorde atenția cuvenită efectelor distributive, precum și efectelor de propagare pozitive și negative, inclusiv în regiunile transfrontaliere, și, acolo unde este posibil, să integreze strategii de evaluare adecvate și sistematice, inclusiv evaluări *ex ante* și *ex post*;
 - (b) să încurajeze autoritățile locale și regionale să joace un rol activ în dezvoltarea, punerea în aplicare și monitorizarea politicilor de tranziție echitabilă, având în vedere proximitatea acestora față de cetățeni și întreprinderile locale;

- (c) să implice activ partenerii sociali de la nivel național, regional și local, cu respectarea autonomiei acestora, în toate etapele procesului de elaborare a politicilor și ale punerii în aplicare prevăzute în prezenta recomandare, inclusiv prin dialog social și negocieri colective, după caz; în plus, să promoveze în continuare implicarea deplină a partenerilor sociali în conceperea și implementarea parcursurilor de tranziție pentru ecosistemele industriale în cadrul noii Strategii industriale actualizate;
- (d) să capaciteze și să abilitaze cetățenii, în special femeile, precum și societatea civilă și părțile interesate, inclusiv organizațiile care reprezintă persoane aflate în situații vulnerabile, inclusiv persoane cu handicap, tineri și copii, pentru care sunt necesare acțiuni urgente în domeniul climei, precum și actorii din economia socială, inclusiv prin „Pactul climatic european”¹, în vederea participării acestora la procesul de luare a deciziilor, la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor, inclusiv prin utilizarea unor noi modele participative care implică persoane aflate în situații vulnerabile;
- (e) să consolideze capacitățile operaționale ale serviciilor publice relevante de a oferi orientări și sprijin eficace pentru punerea în aplicare a unor politici de tranziție echitabilă; în special, să consolideze serviciile publice de ocupare a forței de muncă pentru a sprijini tranzițiile pe piața muncii și informațiile privind competențele, precum și inspectoratele de muncă pentru a garanta condițiile de muncă; în plus, să mobilizeze serviciile sociale și de sănătate, după caz, în special pentru a sprijini tranzițiile pe piața muncii și pentru a aborda sărăcia energetică;

¹ Comunicarea Comisiei din 9 decembrie 2020 intitulată „Pactul climatic european”.

(f) să sprijine o tranziție verde echitabilă și în țările terțe, în contextul dezvoltării durabile și al eforturilor de eradicare a sărăciei, de exemplu prin adoptarea unor politici de tranziție care țin seama de impactul lor asupra țărilor terțe și prin urmărirea colaborării cu părțile interesate și a parteneriatelor globale.

9. Pentru a asigura disponibilitatea și calitatea datelor și a elementelor concrete, care sunt necesare pentru a pune în aplicare politici sociale și privind piața muncii solide pentru o tranziție echitabilă către neutralitatea climatică, statele membre sunt invitate:

- (a) să consolideze baza de date concrete privind politicile de tranziție echitabilă, printre altele prin promovarea, după caz, a armonizării treptate și a coerenței definițiilor, conceptelor și metodologiilor, inclusiv pe baza Recomandării (UE) 2020/1563 și a acțiunilor subsecvente în cadrul Grupului de coordonare privind sărăcia energetică și clienții vulnerabili, precum și prin utilizarea metodelor disponibile pentru evaluările impactului politicilor; să includă, de asemenea, strategii de evaluare și de colectare a datelor, în special în ceea ce privește competențele, sarcinile și locurile de muncă care contribuie la tranziția verde, utilizând date defalcate pe sexe, în pregătirea și elaborarea măsurilor de politici și a inițiativelor legislative relevante;
- (b) să elaboreze și să integreze utilizarea unor evaluări (*ex ante*) solide și transparente ale impactului social, distributiv și asupra ocupării forței de muncă, ca parte a reformelor și măsurilor naționale în domeniul climei, energiei și mediului;

- (c) să asigure o monitorizare eficace și transparentă și o evaluare independentă (*ex post*) a efectelor sociale, distributive și asupra ocupării forței de muncă ale reformelor și măsurilor naționale care contribuie la obiectivele climatice și de mediu, implicând partenerii sociali și alte părți interesate în identificarea întrebărilor de evaluare și, după caz, în elaborarea și punerea în aplicare a strategiilor de evaluare și consultare;
- (d) să consolideze acțiunile de cercetare și inovare la nivel regional, național și la nivelul Uniunii, inclusiv prin finanțare din programul Orizont Europa și prin acțiuni în cadrul agendei de politici a Spațiului european de cercetare¹, pentru a îmbunătăți modelarea și evaluarea dimensiunilor macroeconomică, socială și a ocupării forței de muncă ale politicilor privind schimbările climatice; să promoveze implicarea partenerilor sociali în realizarea acțiunilor relevante de cercetare și inovare, în special a misiunilor Orizont Europa denumite „Adaptarea la schimbările climatice” și „Orașe inteligente și neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei”, care pot contribui la dezvoltarea unor soluții practice în sprijinul tranziției verzi la nivel regional și local; să utilizeze mai bine indicatorii existenți și cadrele de monitorizare existente și să promoveze la nivelul Uniunii, acolo unde este necesar, elaborarea unor indicatori pentru competențe, sarcini și locuri de muncă care contribuie la tranziția verde;

¹ A se vedea Concluziile Consiliului din 26 noiembrie 2021 privind viitoarea guvernanta a Spațiului european de cercetare (SEC), adoptate la 26 noiembrie 2021, care prezintă agenda de politici privind SEC pentru perioada 2022-2024, inclusiv acțiunea 4 privind cariere atractive și durabile în cercetare, acțiunea 7 privind o mai bună valorificare a cunoștințelor, acțiunea 12 privind accelerarea tranziției verzi/digitale, precum și acțiunea 20 privind investiții și reforme din domeniul C&I.

- (e) să prezinte publicului rezultatele evaluărilor, ale previziunilor și ale exercițiilor de monitorizare la intervale regulate și să organizeze schimburi cu partenerii sociali, cu societatea civilă și cu alte părți interesate cu privire la principalele rezultate și posibile ajustări.

UTILIZAREA OPTIMĂ A FINANȚĂRII PUBLICE ȘI PRIVATE

10. Pentru a oferi sprijin financiar și investiții eficiente din punctul de vedere al costurilor, inclusiv IMM-urilor, în conformitate cu cadrul privind ajutoarele de stat, pentru a aborda aspectele sociale și referitoare la piața muncii ale unei tranziții verzi echitabile, exploataând totodată sinergiile dintre programele și instrumentele disponibile și concentrându-se pe regiunile și ecosistemele industriale cele mai afectate, statele membre sunt invitate:
 - (a) să pună pe deplin în aplicare reformele și investițiile relevante din cadrul planurilor de redresare și reziliență, asigurând complementaritatea cu alte fonduri;
 - (b) să mobilizeze și să asigure o utilizare coerentă și optimă a tuturor instrumentelor și opțiunilor de finanțare relevante, inclusiv a asistenței tehnice, la nivelul statelor membre și al Uniunii, pentru a sprijini acțiunile și investițiile relevante; instrumentele de finanțare ale Uniunii includ, în special, fondurile politicii de coeziune, Mecanismul pentru o tranziție justă, InvestEU, programul Orizont Europa, instrumentul de sprijin tehnic, ERASMUS+, Fondul european de ajustare la globalizare pentru lucrătorii disponibilizați (FEG), programul LIFE, Fondul pentru inovare și Fondul pentru modernizare;

- (c) să angajeze și să aloce resurse naționale adecvate pentru a contribui la punerea în aplicare a unor seturi cuprinzătoare de măsuri care să asigure o tranziție verde echitabilă; măsurile respective ar trebui să fie finanțate în mod adecvat, inclusiv prin îmbunătățirea calității cheltuielilor publice, mobilizarea în continuare a finanțării private și/sau utilizarea veniturilor publice suplimentare; în special, veniturile generate de UE ETS ar putea fi utilizate, de asemenea, pentru a finanța măsuri care să atenueze impactul social negativ al tranziției verzi; să țină seama de aspectele legate de ocuparea forței de muncă, de aspectele sociale și distributive în dezvoltarea practicilor bugetare verzi;
- (d) să facă schimb de bune practici cu alte state membre, de exemplu în ceea ce privește elaborarea de documente de programare pentru fonduri individuale ale Uniunii sau elaborarea de strategii și proiecte naționale relevante.

ACȚIUNI VIITOARE PENTRU O TRANZIȚIE VERDE ECHITABILĂ

- 11. Pentru a întreprinde acțiuni utile subsecvente prezentei recomandări, Consiliul salută intenția Comisiei de:
 - (a) a intensifica schimburile cu principalele părți interesate, cu persoanele și comunitățile vizate, precum și schimburile de bune practici, inclusiv în contextul parcursurilor de tranziție ale ecosistemelor industriale¹, în special într-un context transfrontalier și cu accent pe regiunile și sectoarele cele mai afectate;

¹ Astfel cum s-a anunțat în Strategia industrială actualizată, de exemplu construcțiile, industriile mari consumatoare de energie sau mobilitatea.

- (b) a sprijini îmbunătățirea adecvării, a coerenței și a eficacității politicilor de tranziție echitabilă ale statelor membre, inclusiv în ceea ce privește aspectele legate de ocuparea forței de muncă, aspectele sociale și distributive care trebuie luate în considerare la elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea planurilor naționale și a strategiilor pe termen lung, eventual și în contextul viitoarei revizuirii a Regulamentului (UE) 2018/1999, după caz;
- (c) a analiza, în cadrul revizuirii Regulamentului (UE) nr. 651/2014 al Comisiei¹ care va avea loc având în vedere expirarea sa la sfârșitul anului 2023, dacă datele concrete disponibile justifică relaxarea normelor în legătură cu ajutoarele pentru accesul la finanțare al întreprinderilor sociale și în ceea ce privește ajutoarele pentru angajarea de lucrători defavorizați sau extrem de defavorizați;²

¹ Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (JO L 187, 26.6.2014, p. 1) („Regulamentul general de exceptare pe categorii”).

² În conformitate cu Comunicarea Comisiei din 9 decembrie 2021 intitulată „Construirea unei economii în serviciul cetățenilor: un plan de acțiune pentru economia socială”.

- (d) a consolida baza de date, în special prin accesarea surselor de date administrative și, după caz, a datelor provenite de la partenerii sociali, industriei, societatea civilă¹ și sondajele de opinie publică, precum și de a actualiza orientările metodologice pentru evaluarea impactului social, distributiv și asupra ocupării forței de muncă al tranziției echitabile și al politicilor în domeniul climei și al energiei, inclusiv cu o perspectivă de gen și în contextul semestrului european, după caz; a consolida, de asemenea, cunoașterea și cuantificarea conceptelor-cheie ale economiei verzi, în special ale „locurilor de muncă verzi” și ale „locurilor de muncă durabile”, după caz, în strânsă cooperare cu statele membre și ținând seama de abordări și procese la toate nivelurile, inclusiv pentru a anticipa schimbările de pe piața forței de muncă și pentru a aborda în mod global procesele de restructurare care vor necesita politici specifice și eficiente de perfecționare și recalificare profesională;
- (e) a consolida, după caz, monitorizarea periodică și analiza prospectivă privind evoluțiile și riscurile legate de sărăcia energetică în Uniune, inclusiv aspectele sociale și distributive, pentru a contribui, de asemenea, la activitatea Grupului de coordonare privind sărăcia energetică și clienții vulnerabili și a altor grupuri de experți relevante;

¹ Realizată în conformitate cu legislația Uniunii privind protecția datelor și accesul la informații publice, cum ar fi Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (JO L 119, 4.5.2016, p. 1) și Directiva (UE) 2019/1024 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public (JO L 172, 26.6.2019, p. 56).

- (f) a dezvolta în continuare cercetarea și de a consolida datele concrete privind definirea, monitorizarea și evaluarea progreselor înregistrate în direcția asigurării unui acces adecvat la servicii esențiale, în strânsă cooperare cu statele membre și luând în considerare abordările naționale, inclusiv prin dezvoltarea conceptului de „sărăcie din perspectiva transporturilor”, dacă este cazul, în special în contextul tranziției verzi către o economie durabilă a bunăstării;
- (g) a evalua progresele înregistrate în punerea în aplicare a prezentei recomandări, după caz, în contextul supravegherii multilaterale în cadrul semestrului european, inclusiv în cadrul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă și al Comitetului pentru protecție socială, în cooperare cu alte comitete relevante în domeniile lor de competență respective, în special Comitetul pentru politică economică, pe baza tablourilor de bord și a cadrelor de monitorizare existente, completate de indicatori suplimentari, după caz, în strânsă cooperare cu statele membre; a lua în considerare orientările furnizate prin prezenta recomandare privind Regulamentul (UE) 2018/1999, în special ca parte a evaluărilor sale din cadrul viitoarei actualizări a PNEC în perioada 2023-2024.

Adoptată la ...,

Pentru Consiliu

Președintele
